

ΤΟ ΘΕΜΑ

«Νέα Ιστορία», ή πώς μια ουτοπία γίνεται πραγματικότητα

Όχι, το Βιβλίο Ιστορίας ΣΤ Δημοτικού δεν αποστέλλεται. Θα «διορθωθεί» από τους ίδιους τους συγγραφείς του, οι οποίοι θα φροντίσουν να μην αλλάξει η βασική του φιλοσοφία. Η υπογραφή Κ. Γιαννάκου είναι διατεθειμένη να υποστεί οποιοδήποτε πολιτικό κόστος για ένα βιβλίο κριτικής μας μέχρι πρότινος άσημης καθηγήτριας. Τι σημαίνει αυτό;

Σημειώνω ότι μια αλληλοία είναι τόσο ισχυρή όσο ο ασθενέστερος κρίκος της. Η ένα αμυντικό τεύχος όσο ο χαμηλότερος προαγωγικός του. Εγκλιση στην ουτοπία του ασθενοποιημένου στον εκθρόνιστο μπορεί να επηρεάσει την αλληλοία αλληλοφροσύνης του σκουρού. Γι' αυτό ο υπερβολικός στρατηγός έχει τις διαταγές του: Καμία υποχώρηση! Αν παρακλίσει θα λογοδοτήσει και θα τιμωρηθεί ακριβώς. Διότι διακυβεύεται ολόκληρο το αμυντικό σύστημα, που στήθηκε με κυκλικές υπε-

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Π. ΡΩΜΑΝΟΥ
Παιδαγωγικό Αιγίου

ρωρίες, με συνωμοτικό συντονισμό ενεργειών και ε-τετασμένους στρατηγικούς και με μεγάλο οικονομικό κόστος για το μακροπρόθεσμο κέντρο στρατηγικού σχεδιασμού. Ακόμα και το ίδιο του ηρωικό πρωθυπουργό τα χέρια είναι δεμένα, όπως κάποτε διαπίστωσε ο οπίσθιος πρωθυπουργός συγγενής του, οπότε και αναφώνησε με οργή: «Μα επιτέλους ποιος κυβερνά αυτόν τον τόπο;»

Ο ελληνοβουλιασμός έχει ποινών να αντιμετωπίσει ακέραια την αλληλοία της ενδοκτονίας. Το «Κέντρο για τη Συμπίπωση και τη Δημοκρατία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη», ως σπώνορα της δια-βαλκανικής ομάδας επεξεργασίας της «Νέας Ιστορίας» (Joint History Project), με τους ελληνοβουλιαστές της εν λόγω ομάδας αναγκάστηκε στο δικαστήριο. Κάποια ονόματα εναντίον των νεοελλήνων γινάστω (όπως της έφρας ΣΤ Δημοτικού), άλλα γινάστω μόνο σε πανεπιστημιακούς κύκλους. Μνήμη μόνο, όπως προγραμματίστηκε τέθηκε σε ανδρόνιο εν Ελπίδι το 2002, είναι να μεταφραστεί το «δεδομένο της ελληνικής ιστορίας σε ζήτηση». Να αποδομούνται ομήρω το ελληνικό έθνος από το **ιδιο του κρατικού λόγου**, ο οποίος αρχικά χρησιμοποιήθηκε για να το συγκροτήσει. Η αποδόμηση αυτή να πραγματοποιηθεί (επιβεβαιώσε μια ομοσπονδιακή Ευρώπη) σε ένα κρατικό πρόγραμμα, που ένα εξακοσμία να αρθροθετείται στα πλαίσια του ελληνικού κράτους, δεν συγκροτείται από το ελληνικό έθνος αλλά από το πολυπολιτισμικό και πολυεθνικό. Με εφευρέσει το πολιτισμικό δικαστήριο και τις με-τιωμένες να επιτύχουν τη διάλυση της εθνικής ταυτότητας, η οποία θα έχει προσηγομίες αποδυναμωθεί από την επιστημονική κριτική του «μύθου της ανυπερθέτου» του ελληνικού έθνους (σπ το βιβλίο «1204» του Γ. Καραμηνίδη, 2007).

Είχε παρατηρηθεί, ήδη πριν από μια δεκαετία, ότι οι ελληνοβουλιαστές ήταν ανειδητοβουλιαστές, και ότι η ουτοπία τους περί διεθνοβουλιαστικής Επ-λήδας θα είχε νόημα μόνο εάν υπήρχε μια παγκόσμια κυβέρνηση - που δεν υπήρχε, ίσως δεν θα υπάρξει ποτέ και αν υπάρξει θα ήταν τυραννική. (Π. Η-φαρισάς, «Η εξέλιξη της νεοελληνικής», 1997.) Διότι η μόνη πολιτική πραγματικότητα, ακόμα και υπό τις σημερινές συνθήκες οικονομικής διεθνοβουλιαστικής, **είναι το θέλημα** οι «διεθνολογικές» μας είτε όχι, δεν είναι **άλλη** από τη **έθνη-κράτη** και οι οξείες με-ταξύ τους όπως προβλέπονται από το διεθνές δικαίωμα. (Οι παρεμβάσεις του Μπουσ στο εξωτερικό αλληλοφροσύνη, όπως και αυτές των προκατόχων τους, δεν άλλαξαν την οικονομική εθνική τάξη πραγμάτων και δεν ανείρασαν την έννοια του εθνικού συμφέροντος.)

Πώς να προβλεπεί κανείς από πριν από μια δε-καετία ότι με μια στρατηγική ενδυνάμυνσης του ε-πικρατούς της Ελλάδας από έναν ξένο διεθνοβουλιαστή (Παρθραμεναστέωση), η ουτοπία της διεθνοβουλιαστικής της Ελλάδας, ολιγοβουλιαστική δικούς ελληνοβουλιαστές, θα γινόταν παρά ταύτα πραγματικότητα; Πώς να προβλεπεί κανείς ότι το εθνικό κράτος θα ανυπερθέτου, είτε ως υπομνηστικό Εξωτερικών είτε ως υπομνηστικό Παδείας, σπ διεθνή πρωτοπορία της κατάλυσης του κυρίαρχου, κατά το Σύστημα, ελληνικού έθνους από το ίδιο το κράτος, που είναι εντεταγμένο να προστατεύσει την εθνική κυριαρχία; (Ήδη προτάθηκε και από τον αρχηγό της αντιπολιτευόμενης π αλληλοφροσύνης του Συντάγματος του ελληνικού έ-θνους σε πολυεθνικό, με τη νεοελληνική απο-λόγηση της «ενοχής της παγκοσμιοποίησης».)

Σε αυτήν την διόλου ουτοπική και μάλλον πολύ πραγματική προοπτική ζουν και εργάζονται οι εντό-μιοι απόστολοι της «Νέας Ιστορίας». Το επόμενο βήμα τους (όπως τις προκρίμασε αρροδοκτικές λαϊκές αντιστάσεις στα εργασιακά τους νοήματα για να τα πολυπολιτισμικά μας σχολεία) θα έπρεπε με κάποια καθυστέρηση και θα είναι το εξής: «Είναι μύθος ότι είστε Έλληνες και ότι υπάρχει Ελλάδα. Ένας μύθος που επιβίβει κατά την ίδρυση του κράτους ο φιλελληνισμός της Ευρώπης. Δεν είστε τίποτε άλλο από βαλκανία ανουθενωμένα και ανευ-σκαρπιαστά. Δεν υπάρχει στην πραγματικότητα ε-ξάρχης τίποτα που να κινδυνεύει σίμωρα να καεί. Η ανώτατη της εθνικής σας κυριαρχίας δεν είναι άλλω-στε παρά ήτωση από τις αυταπάτες σας. Καλής νύχτας στον Όριο Νέο Κόσμο μας!»

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΓΝΩΡΙΖΕ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΡΙΝ ΣΤΕΙΛΕΙ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ, ΑΛΛΑ ΠΕΡΑ ΒΡΕΧΕΙ...

ΑΠΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ - διδακτικότητα του βιβλίου Ιστορίας της ΣΤ Δημοτικού*

Περί τα μέσα του Δεκεμβρη 2005, εγκρίθηκε με ειδική διαδικασία - τελετή μάλιστα παρά διάλογο- η προώθηση στο τυπογραφείο διαφόρων νέων βιβλίων για το Δημοτικό Σχολείο.

Ανεμώσα τους και το βιβλίο της Ιστορίας της ΣΤ τάξης για το οποίο το παρόν σημείωμα. Και θεωρώ χρέος μου γύρω να καταγράψω μερικές απορίες για την ποιότητα - διδακτικότητα του νέου αυτού βιβλίου. Είναι πιθανό οι απορίες μου να συναντήσουν την ευαισθησία της πολιτικής ηγεσίας, που έχει την ευθύνη για την εκπαιδευτική πολιτική της και την αντίστοιχη σχολική πράξη.

Του Φ. Κ. ΒΩΡΟΥ
Ph. D. επίσημο συμβούλιο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Στα βιβλία που προηγουμένως ότι, όταν καταπιάνομαι με τέτοιο έργο (διατύπωση γνώμης για βιβλίο σχολικό), φροντίζω να παίρνω μόνο τις σελίδες που προορίζονται για τα παιδιά, χωρίς τις λίγες προηγούμενες, όπου αναγράφονται συνθήκες τα ονόματα των συγγραφέων της συγγραφής-έγκρισης, ώστε η πάντοτε επιθυμητή «κα δι-σκόλα εγκριτική» αντικειμενικότητα κρίσης να μην επηρεάζεται από πιθανούς συναίσθηματισμούς (φιλίας, γνωριμίας, άλλους).

Έρχομαι, λοιπόν, ως σπώνορα στο κείμενο που προορίζεται για τα βιβλία της ΣΤ Δημοτικού Σχολείου (ε-κινώντας από την πρώτη διδακτική ενότητα) και το διαβάζω ως αναγνώστης κοινός, αλλά με κάποια ειδική εμπειρία σε αυτόν τον τομέα γραφής και με αυτονόητο ειδικό ενδιαφέρον αντίστοιχο (εκπαιδευτικό). Συνείδητα του διο αυτού ιδιότητων είναι ότι ή κάποια γνώση της Ιστορίας και ή εκπαιδευτική/παιδαγωγική αντίληψη και σκέψη μπορεί να αναχαιτίζει την κίνηση του ματιού πάνω σε κείμενο δυσνόητο για παιδιά, προκειμένου να γίνει πιο προσεκτική διατύπωση από τους συγγραφείς για κείμενο κατανοητό, διδακτικό. Τότε ενδεχόμενα κάποια απορία ή αμφιβολία και ταυ-τόχρονα το χέρι παίρνει οδηγία από τον εκγεκράλο για κάποια υπομνήμα-ση. Και παρακαλώ να κάνετε το ίδιο, αν κάποια προβληματίστε από τις σκέψεις και τη γραφή που τώρα διαβάζετε, ώστε να σχηματίσετε γνώμη δική σας, υπεύθυνη, όχι επηρεασμένη από τον γραφόντα.

Συγκεκριμένα:

1. Τίτλος του βιβλίου των μαθητών: **Στα Νέτερα και Σχόρονα Χρόνια**.

Απορίες:
Η διατύπωση του τίτλου δεν φαίνεται δοκιμή. Γιατί δυσκολευόμαστε, κατά το «Σχόρονα Χρόνια» των συγγραφέων, να πω ή να γράψω: Σήμερα είναι ημε-ρα ή τωρω ή τωρω. Μήπως πιο ο-μολογία έκφραση/διατύπωση τίτλου σχολικού βιβλίου είναι: Τα Νέτερα Χρόνια και ή Σχόρονα Εποχή ή Νέο-τερι και Σχόρονα Εποχή;

2. Από τη σελίδα 2 (στ. 3-4) αντι-γράφω: «Μεσα σε μια ατμόσφαιρα χαράς οι άνθρωποι δημιουργούν σπου-δαία έργα (συγγραφική), γλυπτι-κής, αρχιτεκτονικής και λογοτε-χνικής. Εμπνέονται από τον αρχαίο ελληνικό και ρωμαϊκό κόσμο».

Απορίες:
• Οι νεότεροι χρόνοι είχαν από το ειδικό πρόνομο να αρχίσουν τη σταδιοδρομία τους με καλλιτεχνικά έργα; Και ζούσαν σε τέτοια «ατμό-σφαιρα χαράς» όλα;
• Μήπως είχε προηγηθεί και συνεχίζον άλλη κατάσταση για τους πολλούς; Και υπήρχαν αιτία ποικίλα για διαμαρτυρίες, διαβείες, φραγεί;

Όσο γνωρίζω από την Ιστορία εκείνου του καιρού εκθρολήθηκαν. Η διαμαρτυρία του Λουθηρω (σύ-γκρουση ενδοεκκλησιαστική στην παπική Εκκλησία).

Ο πόλεμος των χωρικών στη Γερμανία.
Οι θρησκευτικοί πόλεμοι (στη Γερμανία, Γαλλία...)
Εκείνη ή άγια νύχτα του Αγίου

Βαροβλαίου (στο Παρίσι).
Και επιβίβει ακόμη το φεακότος του δουλοπαροικίου, του κρασοδρα-κού συστήμω με τον θεσμό της δουλοπα-ροικίας.

Κάτι ακόμη: Από την αρχαιότητα «εμπνέονταν» ή στην αρχαιότητα έ-βρισκαν πρότυπα που **αντιλήθουν** για **απελευθέρωση** της σκέψης τους από τη δογματική δουλεία στην παπική Εκκλησία;

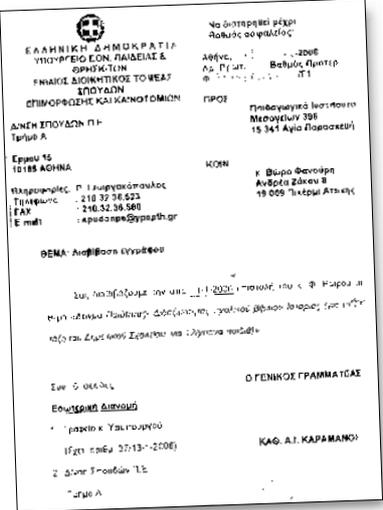
3. Από τη σελ. 2, στ. 5, αντιγράφω: «Κίνηση του **Ουμανι-σμού**. Μήπως είναι διδακτικό, παιδαγωγικό, γλωσσικό σκόπιο να σημειώσουμε απευθείας ή γενική **Ανθρωπισμω**, ώστε τα παιδιά αμέσως να αντιληθόντο το νόημα του κινήματος εκείνου, ότι δηλαδή ο άνθρωπος γίνεται το επίκεντρο οσδήποτε φροντισμού, εμπνεύσε; (το Ουμανισμω είναι απόδοση του λατινικού Humanis-μω, των λατινικών των humanis-μω...)

4. Από τη σελ. 2, στ. 13, αντι-γράφω: **Προτεσταντες**. Με το ίδιο σκεπτικό της §3: γιατί όχι απευθείας **Διαμαρτυρίες**. (Προτεσταντες είναι χιτη-κή απόδοση της λατινικών λέξης Protestant, που σημαί-νει διαμαρτυρίες.) Επει-θε να νιώσουν αμέσως τα παι-διά ότι πρόκειται για κίνηση διαμαρτυρίας, (χαρίς να προ-σφώνουν σε υποσημείωση).

5. Από τη σελ. 2, στ. 15, αντιγράφω: «εκθρολήσε λατρείας, ό-πως ή γηστία και ή προσέχθη». Αλλη απορία. Εντάσσεται η η-στία σε εκθρολήσε λατρείας;

6. Ερώτημα που συνδέεται την ε-κώνα στη σελ. 2: «Ποια στοιχεία προβλέπει στο έργο του ο καλλι-τεχνός;»
Απορίες:
Ποια εννημέρωση γενική και ποιες πληροφορίες ειδικές έχουσε διαθέσιμα οι 12χρονα παιδιά (και τι μπορεί να έχει δοθεί σ' αυτήν την η-λικία), ώστε να **ενοηθεί παιδαγω-γικά τέτοιο ερώτημα**; (Προσποκα θη-λάνα ότι αδύνατο να απαντήσει...)

Μήπως καλλιεργούμε τον παιδικό κλάω εξάρτησης των παιδιών από σοφοφ και έπειτα **έλλωμο αυτοπε-ποιθήσε**; Μήπως κατευθύνω παρα-πομπή σε φροντιστήριο; Αυτήν την απορία έχει δασκάλοφ που σε χρόνο ανώπιτο έγραψε σχετικά με την **αξιοποίηση αναγωγικής εκόνος** στη διδασκαλία της Ιστορίας ότι το πρώ-το ερώτημα του δασκάλοφ στην α-θήσσα μπορεί να είναι το: «η βλέπε-τε»;

Όπως προκύπτει από τη φωτοτυπία που δημοσιεύουμε, ήδη από 11-1-2006 ο βρόνος είχαν στα χέρια τους υπόμνημα με επανεπισημώσεις επί το βιβλίο που στείλανε δεν είναι διδακτικό

7. Από παιδαγωγική/μαθησιακή σκοπία η υπερωσία τα 10 ονόματα καλλιτεχνών και λογιών που αναγράφονται σωρευτικά στο τέλος της σελ. 2; Διαφορίζονται τα παιδιά για **γεγονότα, καταστάσεις, εξελίξεις που δεν είναι πο πάνω ή επιφορτίζονται** με

* Το κείμενο αυτό του κ. Φ. Κ. Βώρου είχε σταλεί στο υπουργείο Παιδείας από την 11-1-2006, ως Λεγίμω Ποιότητα-Διδακτικότητα του σχολικού βιβλίου Ιστορία (για την ΣΤ τάξη Δημ. Σχολείου, για 12χρονα παιδιά)

στοχεία δυσβάστακτα για τη μαθησιακή αντοχή τους. Και ποια είναι η θέση του δασκάλοφ μπροστά σ' αυτήν την καταγιάδα; Να οπισθίσει από παιδαγωγική ευαισθησία για τα παιδιά ή να προ-σφέρει πληροφορίες, ακατανόητες για τα παιδιά και ασήμαντες;

Με την πρώτη επιλογή διακυβεύ-εται ίσως την παιδαγωγική υπηλο-ψία του (αυτός που δεν ξερει και δεν βοηθεί τα παιδιά), με τη δεύτερη επιβαρύνω το γνωσιακό φορτίο των παιδιών και ίσως την ψυχική υγεία τους.

8. Στη σελ. 3 του βιβλίου του μα-θητή βρίσκουμε πράγματα «α-εξουσιαστω» ως προς την ποιό-τητα και την προστότητα για τα 12χρονα παιδιά - ερμηνείες της μεθοδολογίας της Ιστορίας. Γίνε-ται λόγος για την **έθνη της ιστο-ρικής γηής**, με δείγματα πολύ «κατανοητά»:

τους ενδοισμωβουλιαστές αυτές τις μεγαλειώδεις συγγραφικές επι-δείξεις στις σελίδες 2-3 και ακού-νους παράλληλα τις επιδόσεις δυο παιδιών της ΣΤ Δημοτικού στο περι-βάλλον σας. (Όλα αυτά βέβαια στο πλαίσιο του σχολικού χρόνου που μπορεί να διατεθεί γ' αυτά).

Επιλήψεις:
Μερικές κάποιες απορίες και επι-σημάνσεις που δεν κλείνω το θέ-μα: Ο συγγραφέας (ή οι συγγραφείς) του σχολικού βιβλίου **Στα Σχόρονα Χρόνια** για τη ΣΤ τάξη του Δημοτικού σχολείου έχουν, άραγε, κάποια ε-μπειρία από την αντίστοιχη σχολική αίσθηση και την ως τώρα διδασκο-μένη ύλη;

Ανάλογη απορία για τους κριτές: έχουν την αναγκαία εμπειρία από τη σχολική αίσθηση; Έχουν αντίστοιχη εκδοκία; Όλοι οι παραπάνω, πιθα-νότητα λαμφω ως προς τα κύρια έργα τους, αντιμετωπίσαν ως συ-γγραφείς ή κριτές το **παιδαγωγικό ε-ρώτημα**: ποια ή αντίληπτική δυνατό-τητα των 12χρονων παιδιών, υπό ο-ποια προσηγομίες ως ιστορική παι-δεία τόσες έννοιες αφηρημένες **χα-ρίς γεγονότα ιστορικά**;

Αν, όπως εκάτω, έδωσαν πλού-σιες **αόλητες** για τους διδασκόντες, ιστοριοβουλιαστές ύψης, πρόκειται για απλή μεταβίβαση ευθύνης, που δεν λύνω το πρόβλημα αλλά προκαλεί στο δασκάλο διλημματακές καταστά-σεις (όπως επισημάνω πιο πάνω).

Το κυριώτερο σημείο στην δικήν μας επισημάνωσες επικεντρώνεται σε τούτη την κριτική: **«απορία για τα παιδιά δεν είναι οι αφηρημένες έν-νοιες/γενεσιολογίες, ερμηνείες, ομο-λογίες, άλλα μάλλον δεν έχουν προηγηθεί γεγονότα»** (Τι έγινε; Από ποιους; Σε ποιο χρόνο και χρόνο; Μέσα σε ποιες περιστάσεις, όπου ήτσανται; Και ενεργήσανε πώς; Με ποια κίνηση φανέρω ή απαντα-ρα; Και πέτυχαν τι;). Αυτά αποτελούν ιστορία ανθρώπων-δημιουργών και αποκαλύπτουν ανάγκες (ζήτη - επι-τησεις, δράση για επίλυση, βέλτε-ση, Έδωκε ή όταν απευθύνωσες σε 12χρονα παιδιά: πώς να τους δώ-σουμε τα σπρά λόγια του θησοφω να για την αξία των βιβλίων, χωρίς να έχει προηγηθεί ή πολύ πιο σοφή και Ιστορίας δημιουργική επινοήση του Γουτεμβέργου; Μήπως είναι και αδι-κία ιστορική και ακριβία ή παρασπο-ύση του επινοητή; Ποια τίχη, άραγε, έφερε στο προσκήνιο τη «Νε-κή Φύση με βιβλίο» (σελ. 3) ως βή-μα ιστορικής παιδείας για 12χρονα παιδιά (έθνη);

Θάβηλα ότι οι συγγραφείς και κριτές κινήθηκαν με την ευγενική πρόθεση να αναδηλώσουν το μήθη-μα πολύ ψήφα, πάνω από την αντι-ληπτική επίπεδο των παιδιών, above their heads (πάνω από τα κεφάλια τους), όπως διαβάω τίποτε σε ένα βιβλίο με τον τίτλο «**The Art of Teaching**», Ομολογώ ότι με βρήκαε εκκίνη ή ανάγνωση να προσηγομεί παιδαγωγικά και να συμπερατίσω με τα παιδιά τον πολύ απολυτωτικό δρώμω της μαθησιακής διαδικασίας, όπου «παιδεία εστί ή παιδιών ολκή και αγαπή ήρω τον σφρόν λόγων».

Ελίχθη και ελόχημα να μη χρειαστεί να καταγράφωσες άλλες επισημάν-σεις μετά τη σελίδα τρία, όπου κατ' ανάγκην σταματήσε για ήμωρα με την απορία: πώς μπόρεσαν τόσος υ-πευθύνω και εγγραμμάτω άνθρωποι να δώσουν τις φρασε πρώτες σελίδες με τόσα απομνημωτα εννοιολογικά, ομολογιακά, ερμηνευτικά, μαθη-σιακής επιβαρύνωσες.

Οι επισημάνωσες που καταγράφωσες εδώ αναφέρονται μόνο στην πρώτη διδακτική ενότητα και είναι ενδεικτικές. Περιορίζωσες μόνο στη γλωσσική μορφή, τη ομολογιατική δομή, τη εννοιολογική ακριβεία, τη συνοχή του λόγου, την αρχιότητα του ιστορικού λόγου. Και, φυσικά, στην εκ μέρους μας παιδαγωγική προσηγομεί 12χρονων παιδιών δαμείωσος πλήθωσος αφηρημένων εννοιών, που κατανοήσανται μόνο αν προηγηθώσες συγκεκριμένα στοιχεία: γεγονότα, ονόματα, εικόνες «αναγωγικές».

